

**NEDERLANDSE FRUITTEELERS ORGANISATIE Afdeling Zuidoost Utrecht,
LTO-NOORD Afdeling Bunnik/Houten
& GEMEENTE HOUTEN**

Convenant driftreductie

beperken van hinder door spuitdrift vanuit bestaande fruitboomgaarden

Spuitdrift geeft milieurisico's en zorgen bij omwonenden van fruitpercelen. De nationale regelgeving voor gewasbescherming is hierdoor in beweging. Op korte termijn is er echter geen (definitieve) duidelijkheid op dit punt te verwachten.

Landelijke ontwikkelingen

In 2014 is een advies van de gezondheidsraad verschenen over gewasbescherming en omwonenden. Daarin concludeert de gezondheidsraad dat het niet bekend is of er een oorzakelijk verband is tussen blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen uit de agrarische sector en gezondheidsrisico's. Op basis van dit advies heeft het kabinet besloten een blootstellingsonderzoek te laten uitvoeren. RIVM voert dit onderzoek naar de gezondheidsrisico's voor omwonenden door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in hun omgeving, uit. De uitkomsten hiervan zullen er pas over een aantal jaren zijn. Indien nodig zal dit vervolgens een plek krijgen in de landelijke regelgeving.

Vooruitlopend op de uitkomsten van dit onderzoek heeft de sector aan de landelijke overheid gevraagd om in het activiteitenbesluit voorschriften op te nemen ter bescherming van omwonenden. Het kabinet stuurt, o.a. hiervoor, een aparte wijziging van het Activiteitenbesluit naar de Tweede Kamer. De verplichting om op het gehele perceel maatregelen te nemen die leiden tot 75% driftreductie gaat naar verwachting in de loop van 2016.

Lokale aanpak: convenant

De fruitteeltsector, vertegenwoordigd door NFO en LTO, en de gemeente Houten willen vooruitlopend op de landelijke regelgeving een positieve wending geven aan de discussie over drift en de zorgen daarover bij omwonenden. Dit kan enerzijds door de drift daadwerkelijk te reduceren en anderzijds door de communicatie tussen fruitteelers en hun omwonenden te verbeteren. Dit convenant bevat de afspraken die zij hierover gemaakt hebben voor bestaande boomgaarden.

De focus ligt daarbij op overlast door spuitdrift en niet op andere milieuthema's, zoals geluid of stank. Voor deze andere milieuthema's is er landelijke regelgeving, waar die voor spuitdrift (nog) ontbreekt. Uiteraard kunnen in de communicatie tussen fruitteelers en hun omwonenden ook andere hinderaspecten aan de orde gesteld worden.

Landelijke wet- en regelgeving

De basis voor dit convenant is de landelijke wet- en regelgeving. Deze stelt al diverse eisen aan de bedrijfsvoering van een fruitteeler. Zo vereist de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en biociden dat een fruitteeler in het bezit is van een bewijs van bekwaamheid - de zogenoemde spuitlicentie - die elke vijf jaar verlengd moet worden. Hij/zij moet een administratie bijhouden van de voorraad en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. En bij toepassing dient een teler zich te houden aan de wettelijke regels, waaronder de wettelijk gebruiksvoorschriften van het College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling stellen verder eisen aan de spuitapparatuur, teeltvrije zones bij oppervlaktewater en de windsnelheid bij toepassing.

Driftreductie

Fruittelers kunnen spuitdrift op verschillende manieren inperken. De mogelijkheden zijn gebaseerd op vier principes: voorkomen, richten, afstand houden en afschermen.

1. Voorkomen

In de afgelopen tien jaar zijn spuitdoppen ontwikkeld en door de overheid erkend als spuitnevel beperkend. Deze spuitdoppen zorgen ervoor dat er minder fijne druppels zijn tijdens een bespuiting. Hoe fijner de druppel, hoe makkelijker spuitnevel ontstaat die verwaait. Deze spuitdoppen worden door een groot deel van de fruittelers gebruikt.

2. Richten

De nieuwste ontwikkeling is in de richting van techniek die zorgt dat het gewasbeschermingsmiddel zoveel als mogelijk op het blad van de boom komt. De eerste erkende techniek is gerichte luchtondersteuning, afhankelijk van de windrichting en windsnelheid. Het principe is dat bij tegenwind de machine harder blaast en bij mee wind minder hard blaast. De andere techniek die in ontwikkeling is, maar nog niet praktijkrijp, is die van een spuit die waarneemt waar bomen en takken zijn en alleen daar spuit. Dit in tegenstelling van de standaard techniek waar in een rij continu gespoten wordt. Waarbij ook gespoten wordt op die plaatsen waar een boom kleiner is of verwijderd is.

3. Afstand houden

Met het vergroten van de afstand neemt de hoeveelheid spuitnevel af. In het activiteitenbesluit zijn minimale teeltvrije zones vastgelegd tot het oppervlaktewater.

4. Afschermen

In de fruitteelt wordt al decennia gebruik gemaakt van maatregelen om spuitnevel af te schermen. De meeste bekende is het plaatsen van een windhaag op de rand van het perceel. Ook het gebruik van tunnelspuiten (spuiten in een meerijsende tunnel die de gehele boom omsluit) en reflectieschermspuiten (een spuit met in de spuitrichting achter de boom een reflectiescherm die de spuitdrift tegenhoudt) zijn technieken die gebruikt worden. Deze mogelijkheden beperken de verspreiding van spuitdrift die ontstaat bij een bespuiting.

Communicatie

Veel fruittelers nemen al maatregelen om de spuitdrift naar omwonenden te beperken. Veelal zijn dit de maatregelen die ook genomen worden om de risico's voor het oppervlaktewater te beperken. De dagelijkse praktijk van gewasbescherming, de regelgeving en hoe de fruitteeler rekening houdt met de omgeving zijn bij omwonenden vaak niet of minder bekend. Communicatie en onderling contact lijken hierin de sleutel. De brochure "Gewasbescherming en omwonenden - Een goede buur is beter..." van nefyto, LTO Nederland, Agrodīs en Cumela biedt hier goede handvatten voor.

De brochure "Gewasbescherming en omwonenden - Een goede buur is beter...", het advies van de gezondheidsraad en gesprekken met omwonenden en fruittelers vormen de basis voor de afspraken in dit convenant.

Afspraken

Driftreductie

1. De fruittelersorganisaties en de gemeente Houten onderschrijven het belang van geïntegreerde gewasbescherming. De inzet is om chemische gewasbescherming zo veel mogelijk te beperken door voorrang te geven aan andere methoden om ziekten en plagen te voorkomen of te bestrijden. Als de inzet van chemische middelen nodig is, kunnen technische voorzieningen verder bijdragen aan een vermindering van drift. Voorbeelden van dergelijke voorzieningen zijn driftarme spuitdoppen, gebruik van GPS-systemen en/of sensorgestuurde bespuiting, reflectie- en tunnelspuiten.
2. Fruittelers houden rekening met de weersomstandigheden en passen het werk hierop aan. In principe spuiten zij niet als de windrichting kan leiden tot het verwaaien van spuitnevel naar omwonenden.
3. De fruitteeltorganisaties informeren hun leden via de reguliere kanalen over de toepassing van (nieuwe) maatregelen op het gebied van driftreductie. De toolbox www.toolboxwater.nl en informatiemateriaal dat de Utrechtse fruitsector heeft ontwikkeld in het kader van het convenant

Schoon water Utrechtse fruitteelt vormt de basis. De fruitteeltorganisaties stimuleren hun leden om de benodigde maatregelen nabij oppervlaktewater ook toe te passen nabij omwonenden.

4. Op het moment dat fruittelers een bestaande fruitboomgaard opnieuw gaan inplanten, anticiperen zij op de aangekondigde wijziging van het Activiteitenbesluit. Dit betekent dat zij het perceel inrichten op 75% drifreductie richting een gevoelige functie. Over de te nemen maatregelen overleggen zij met de omwonenden.

Communicatie

5. De fruitteeltorganisaties stimuleren hun leden om (jaarlijkse) een open dag of excursie voor mensen in de buurt te organiseren. Deze dagen zijn zeer geschikt om omwonenden en andere geïnteresseerden te informeren over de dagelijkse praktijk en gewasbescherming.
6. Fruitteelters maken afspraken met omwonenden van hun boomgaarden. Een overzicht van mogelijke afspraken is als bijlage I bij dit convenant gevoegd. Bij voorkeur worden deze afspraken op schrift gesteld.
7. Op verzoek kan de gemeente Houten fruitteelters en omwonenden begeleiden bij het maken van onderlinge afspraken. Zowel een fruitteelter als een omwonende kan de gemeente hiervoor benaderen.
8. Binnen de gebiedscoöperatie O-gen verkennen fruitteelters en de gemeente de mogelijkheden voor een communicatieproject, vergelijkbaar met Vallei boert bewust. Beiden maken zich sterk voor een dergelijk project gericht op de fruitteelt. Communicatie over gewasbescherming zal hier integraal onderdeel van zijn.
9. De fruitteeltorganisaties en gemeente Houten maken in 2015 samen een communicatieplan voor publiekscommunicatie over gewasbescherming in de Houtense fruitteelt.
10. De gemeente Houten zal in haar overleg met de GGD het thema gewasbescherming agenderen. Inzet is om afspraken te maken over de registratie van meldingen, vragen en klachten door de GGD en rapportage hierover.

Algemeen

11. Dit convenant treedt in werking op de dag na ondertekening en geldt voor vijf jaar. Verlenging is mogelijk. Hierover treden de partijen uiterlijk 6 maanden voor afloop van het convenant in overleg.
12. Als op grond van veranderde beleidsinzichten aanvulling, wijziging of beëindiging van dit convenant nodig is, treden de partijen hierover in overleg. Dit is in ieder geval aan de orde bij het verschijnen van de kabinetsreactie op het blootstellingsonderzoek door RIVM naar aanleiding van het advies van de gezondheidsraad. Wijziging of beëindiging van dit convenant is mogelijk als alle partijen hiermee instemmen.
13. De doelen in dit convenant beschrijven een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting. De nakoming van dit convenant is niet in rechte afdwingbaar.
14. De voortgang van de afspraken uit dit convenant wordt geagendeerd op het jaarlijkse bestuurlijke overleg tussen de gemeente Houten en LTO Noord afdeling Bunnik/Houten. Voor dit agendapunt zal ook NFO afdeling Zuidoost Utrecht uitgenodigd worden.

Aldus overeengekomen en ondertekend in drievoud, te Houten op

Gemeente Houten
Dhr. H. Geerdes
Wethouder

NFO afdeling Zuidoost Utrecht
Dhr. S. Oostveen
Voorzitter

LTO Noord afdeling Bunnik/Houten
Dhr. C. Uyttewaal
Voorzitter

Bijlage I. Overzicht mogelijke afspraken tussen fruitteler en omwonenden

De fruitteler:

- Kent en hanteert de toolbox www.toolboxwater.nl.
- Informeert omwonenden tijdig wanneer hij/zij gaat spuiten en legt uit welke middelen en spuittechnieken gebruikt worden. Bijvoorbeeld via sms, app of e-mail.
- Stemt het moment van spuiten af op het tijdstip dat omwonenden redelijkerwijs afwezig of binnenshuis zijn.
- Bespuit de buitenste bomenrij nabij de gevoelige functie alleen in de richting van de woning af.
- Houdt zoveel mogelijk rekening met de weersomstandigheden als hij gaat spuiten.

Omwonende:

- Gaat naar binnen en sluit de ramen.
- Haalt de was binnen.
- Houdt huisdieren binnen.
- Doet schoenen uit bij binnenkomst.
- Wast standaard zijn/haar moestuingewassen.